

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2007. október 24.

**MAGYAR NYELV
ÉS IRODALOM**

**EMELT SZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA**

2007. október 24. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 240 perc

Pótlapok száma
Tisztázati
Piszkozati

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTÉRIUM**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Ossza be a 240 percet úgy, hogy minden feladatra legyen elég ideje!

Alaposan olvassa el a feladatokat, kérdéseket, szempontokat!

Bátran fogalmazzon önálló véleményt, ahol azt kéri a feladat!

Írásait gondosan szerkessze, helyesírását ellenőrizze a szótárból, ha bizonytalan!

Jegyzeteket, vázlatot készíthet, de ügyeljen arra, hogy azok elváljanak a kész fogalmazásoktól.

Eredményes munkát kívánunk!

Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

Olvassa el figyelmesen az alábbi regényrészletet, majd válaszoljon a kérdésekre!

Jókai Mór: Az arany ember

A Szent Borbála
VI. A „Senki” szigete
(részlet)

Amit maga előtt látott, az a paradicsom volt.

Egy rendezett kert, valami öt-hat holdra terjedő, nem sorba, de szabályosan csoportokba ültetett gyümölcsfákkal, amiknek ágait földig húzza édes terhük. Aranyló, pirosló gyümölccsel rakva alma- és körtefák; a szilvafák minden faja, mintha rózsa- vagy liliomcsokor volna a ragyogó gyümölcstől; a fűben a láb előtt terítve hever a fölösleg fölszedetlen. Közbe egész bozótot képez a málna, ribiszke és köszméte, s a terebély fák hézagait aranyszínű lecsüggő gyümölcságaival tölti be a cidoni alma, a birs.

Ösvény nincs a gyümölcsfa-labyrinthban; fűvel van a fák alja benőve egészen.

Hanem ahol a fák közül kilátni, ott egy virágos kert hívogat a közelebb jövésre, az is csodálatos mezei virágokból összegyűjtve, miket a szokott kertekben nem találni, a sötétkék csen-gettyűkék csoportjai, a selyemtermő krepin fényes gubanctokja, petties turbánlihomok; az alkermes vérfürtei, a gyönyörű ophrisok pillangótermő virágaiikkal, valami csudálatos úton kerti virággá nemesítve tanúskodnak emberi lény közellétérről. Elárulja azt végre maga a lakhely, amelyből a füst előjön.

Az is sajátszerű kis szeszélyes menedék. Hátul van egy óriási szikla; annak van egy mélyedése; ott áll bizonyosan a tűzhely, s onnan megy le egy másik odú, ahol a pince van. A szikla tetején van a kürtő, melyen a füst kijő. Azután a sziklához van ragasztva kőből, vályogból egy hajlék, annak van két ablaka, két szobája. Az egyik ablak kisebb, mint a másik, s az egyik szoba alacsonyabb, mint a másik, náddal van födve mind a kettő. Azután a kettőhöz oldalt van hozzátkolva egy tornác fából, mely nyílt folyosót képez, szeszélyesen dirib-darab fákból összetáktolt cifrázzattal.

De sem a kő-, sem a vályog-, sem a faépületen nem látszik, hogy miből van építve, mert az olyan sűrűen be van futtatva déli felől szőlővel, aminek ezernyi piros és kék fürtei a dér festette levél közt mosolyognak, északra pedig komlóval, melynek érett tobozai, mint a zöld arany fedik még a magas szikla homlokát is, aminek legkopárabb teteje be van ültetve rózsás fulfüvel, hogy semmi se maradjon rajta, ami nem zöld.

Itt asszonyok lagnak.

(1872)

1. Bizonyítsa két, idézettel alátámasztott érvvel, hogy a részlet szereplője, a Senki szigetére vetődő látogató nem azonos az elbeszélővel!

a) _____

b) _____

3 pont

2. A második bekezdés számos jelzős szószerkezetet tartalmaz. Írjon ki a részletből három különböző szófajú jelzőt!

Jelző	A jelző szófaja

3 pont

3. Vizsgálja meg a tájleírás kompozícióját! Írjon vázlatot a látvány föltárulásáról!

---

3 pont

4. A szövegrészlet meghatározó költői képeinek és alakzatainak bemutatásával indokolja, hogy az idézett leírás a romantika stíluseszményének jegyében született!

* _____

* _____

* _____

_____

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*

*

4 pont

5. A szövegrészlet ismeretében fogalmazza meg a nyitó és a záró mondat közti lehetséges összefüggéseket!

---

4 pont

6. Nevezze meg a tagmondatok közötti grammataikai viszonyokat!

1

2

De sem a kő-, sem a vályog-, sem a faépületen nem látszik,/ hogy miből van építve,/

3

4

mert az olyan sűrűen be van futtatva déli felől szőlővel,/ aminek ezernyi piros és kék

fürtei a dér festette levél közt mosolyognak (...)

---

3 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. A következő művek *Az arany ember* megjelenésének évtizedében születtek. Nevezze meg szerzőjüket!

a) Egy évad a pokolban: _____

b) Ördögök: _____

d) Babaház (Nóra): _____

3 pont

8. Milyen művészeti-eszmei tendenciák, stílusáramlatok, műfajok érvényesülnek az 1870-es években (a romantikus szemléletmódon kívül) Európában! Hárrom tényezőt, sajátosságot említsen!

---

3 pont

9. A *kert* az irodalom- és kultúrtörténet egyik alapvető toposza. Kik a szerzői az alábbi részleteknek? Az alkotók teljes nevét adja meg!

Kertéskedem mélán, nyugodtan,
Gyümölcsfáim közt bíbelek;
Hozzáam a tiszta kék magasból
Egyes daruszó tévelyeg

A szerző neve: _____

Kertem nárcisokkal
Végigülteted;
Csörgő patakokkal
Fáim éltetéd

A szerző neve: _____

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Léckatonáim sorban állnak már, pici
földem a földből kikerítve, könnyű szál
dzsidások módján állnak őrt, hatalmasan
igazságukban ők a törvény, ők a jog

A szerző neve: _____

Szép fa, kertem új lakója,
Mely, mint nem várt ritka vendég,
Félig föld, félig dicső ég,
Ösmeretlen kéz csodája

A szerző neve: _____

4 pont	
--------	--

10. Timár Mihály, *Az arany ember* főhőse a fentebb bemutatott Senki szigetére érkezik. A sziget az emberi gondolkodástörténet gyakran és sokféle értelemben használt toposza. 5–6 mondatban mutassa meg, milyen jelentései lehetések a szigetnek! Gondolatait három műalkotásra hivatkozva fogalmazza meg!

---

6 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

11. Miközben Jókai ma is az egyik legnépszerűbb alkotó, a Jókai-regények befogadása egyre nagyobb nehézséget jelent napjaink olvasóinak. Mivel magyarázható ez a jelenség? 4–5 mondatos indoklásában két lehetséges érdemi okot említsen!

---

4 pont	
--------	--

40 pont	
---------	--

Egy mű értelmezése

Értelmezze Pilinszky János költeményét! Hogyan formálódik az egyszeri élmény elbeszélése az emlékezésben?

Pilinszky János: *Francia fogoly*

Csak azt feledném, azt a franciát, kit hajnalfele a szállásunk előtt a hátsó udvar sűrűjében láttam lopódzani, hogy szinte földbe nőtt. Körülkutatva éppen visszanézett, s hogy végre biztos rejteket talált: övé lehet a zsákmánya egészen! Akármi lesz is, nem mozdul odább.

S már ette is, már falta is a répát, mit úgy lophatott rongyai alatt. Nyers marharépát evett, de a torkán még alig ért le, jött is a falat; és undorral és gyönyörrel a nyelvén az édes étel úgy találkozott, mint telhetetlen testi mámorukban a boldogok és boldogtalanok!

Csak azt a testet, reszkető lapockát, a csupa bőr és csupa csont kezet, a tenyerét, mely úgy tapadt a szájra és úgy adott, hogy maga is evett! Az egymás ellen keserűlő szervek reménytelen és dühödt szégyenét, amint a végső összetartozást is önönmaguktól kell, hogy elvegyék!

Az állatian makogó örömről a sutá lábat ahogy lemaradt, és semmisülten kuporgott a testnek vad gyönyöre és gyötrelme alatt! A pillantását, – azt feledném egyszer! Ha fuldokolva is, de falt tovább, és egyszer még, és mindegy már akármit, csak enni bármit, ezt-azt, önmagát!

Minek folytassam? – Őrök jöttek érte; a szomszéd fogolytáborból szökött. S én bolyongok, mint akkor is a kertben, az itthoni kert árnyai között. A jegyzetembe nézek és idézem: „Csak azt feledném, azt a franciát...” S a fülemből, a szememből, a számból a heves emlék forrón rámkiált:

„Éhes vagyok” – És egyszeriben érzem a halhatatlan éhséget, amit a nyomorult már réges-rég nem érez, se földi táplálék nem csillapít. Belőlem él! És egyre éhesebben! És egyre kevesebb vagyok neki! Ki el lett volna bármi eleségen: most már a szívemet követeli.

(1947)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<input type="text"/>													
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

---

---

25 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Reflektálás egy jelenségre

Fejtse ki véleményét az alábbiakban idézett gondolatról! Valóban képes a költészet „formában tartani” az emberi elmét és az emberi lelket? Egyetértő vagy kritikus álláspontját támassza alá érvekkel, valamint néhány, személyes versélményét megidéző példával is!

Minden este elolvastam néhány verset olyan az elme számára, mint a tornagyakorlat a testnek – segítenek formában maradni. Nem kell ezeknek a verseknek „csodálatos” költeményeknek lenniük, eleinte legalábbis bizonyosan nem. És nem is kell egy teljes verset elolvastam. Az a fontos, hogy találunk legalább egy sort vagy versszakot, amely énekelni kezd bennünk. Néha egyetlen szó is elég, hogy ablakot nyissan a világ egy új szeletére. Hogy megváltoztassa látásmódonkat, hogy új utakat keressünk önmagunkban.

(Csíkszentmihályi Mihály: *Flow. Az áramlat. A tökéletes élmény pszichológiája*)

<input type="text"/>														
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

---

---

20 pont	
---------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Gyakorlati írásbeliség

Képzeletbeli iskolájában – az elméleti órák nagy számára hivatkozva – csökkentették a testnevelési órák számát.

**Írjon beadványt az igazgatónak, és kellő hivatkozással, érvekkel kérje az eredeti óraszámok visszaállítását! Ügyeljen a kérelem tartalmi és formai követelményeire!
(Saját nevét ne szerepeltesse!)**

<input type="text"/>														
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

---

---

15 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		Maximális pontszám	Elért pontszám
I.	Nyelvi–irodalmi műveltségi feladatsor	40	
II.	Egy mű értelmezése	25	
	Érvelő szöveg	20	
	Gyakorlati szövegfajta	15	
Levonások	Helyesírási hibák	levonható: 15	
	Íráskép	levonható: 3	
ÖSSZESEN:		100	

javító tanár

Dátum: .....

		Elért pontszám	Programba beírt pontszám
I.	Nyelvi– irodalmi műveltségi feladatsor		
II.	Egy mű értelmezése		
	Érvelő szöveg		
	Gyakorlati szövegfajta		
Levonások	Helyesírási hibák		
	Íráskép		

javító tanár

jegyző

Dátum: .....

Dátum: .....